

Spontánne privítanie

Deti sú bezprostredné a správajú sa tak, ako to cítia a to platí aj v prípade tohto deväťročného chlapčeka, ktorý chcel na audiencii pozdraviť Benedikta XVI. po svojom. K pápežovi sa nečakane rozbehol a šikovne sa vyhol aj strážcom. Pontifik prijal spontánne gesto s úsmevom a s chlapcom sa niekoľko minút rozprával.

Markíza, 7.2.2011

Arcibiskup spieval v katedrále o ženách!

Arcibiskup si v trnavskej katedrále zaspieval s kapelou Metelica. Róbert Bezák priznal, že to bolo jeho prvé vystúpenie s hudobnou skupinou, po ktorom však budú nasledovať ďalšie. Trnavský arcibiskup si želá, aby katedrála neslúžila len ako chrám, ale aj ako koncertná sála pre pohodových ľudí na pódiu i v hľadisku. Vystúpenie Róberta Bezáka s folkovou kapelou Metelica sa veriacim páčilo

„Vždy ma bavila takáto hudba,“ pochvaloval si arcibiskup sobotňajšie vystúpenie s folkovou skupinou. „Dokonca som hudbu aj študoval a hral na gitare,“ prezradil Róbert Bezák, ktorý vo svojom vystúpení okrem iného vyznával lásku ženám. Vystúpenie folkovej skupiny Metelica bolo prvou lastovičkou, no už zakrátko by mali nasledovať ďalšie koncerty a katedrála by sa podľa Bezáka mala stať miestom, kde sa bude stretávať široká verejnosť. „Ja mám rád ľudí a som rád, keď za mnou prídu. Chceme, aby táto kated-

rála neslúžila len ako chrám, ale aj ako krásna akustická sála,“ vyslovil svoje pranie arcibiskup, ktorý priznal, že bol k hudbe vedený od malička. „Milujem hudbu a ak sa mi niektorá skladba páči, dokážem ju poriadne ‚vypeckovať‘. Nemám problém počúvať dychovky, repetičke pesničky, no priznám sa, že som odchovaný na Pink Floyd,“ dodal s úsmevom arcibiskup Bezák, ktorý si rád hudbu vychutnáva pri pohári dobrého vína. Z vystúpenia arcibiskupa boli unesení nielen veriaci v katedrále, ale aj členovia skupiny Metelica. „Je to pre nás neuveriteľný zážitok! Nikdy v živote nám ani len nenapadlo, že si s nami raz zaspieva samotný arcibiskup,“ tešili sa hudobníci.

(šiš), Nový Čas 7.2.2011

Si ako trojlístok, nájdem ťa všade, si ako jablko, čo na hlavu padne... Si ako alkohol, niekedy peníš, vlny sa dvíhajú, stále som smädný... (spev: arcibiskup Bezák, hudba: Metelica)

Vzbura v cirkvi: Kňazi chcú sex

Revolúcia možno zachváti aj katolícku cirkev

Viac ako 140 nemeckých, rakúskych a švajčiarskych teológov vyzvalo k zrušeniu celibátu katolíckych kňazov. Takýto krok považujú za jednu z reforiem, ktoré je potrebné urobiť v nadväznosti na sexuálne škandály cirkvi.

Skupina teológov v otvorenom liste zverejnenom nemeckým denníkom Süddeutsche Zeitung uviedla, že katolícka cirkev v Nemecku sa v roku 2010 nachádzala v „neby-

valej kríze“ a rok „2011 musí byť rokom nového začiatku“. „Cirkev potrebuje, aby medzi duchovnými boli ženatí kňazi a ženy,“ napísali teológovia. Volajú tiež po uznaní homosexuálnych zväzkov a rozvodov, čo je v príkrom rozpore s doterajšou oficiálnou líniou rímskokatolíckej cirkvi. Dodávajú však, že by cirkev mala naďalej tradičný sobáš či život v celibáte vysoko oceňovať. Informáciu priniesol portál tv.noviny.sk.

(dp)

Plus jeden deň 5.2.2011

Nemôže darovať orgány

Pápež Benedikt XVI. prišiel o svoj preukaz darcu orgánov, ktorý mal ešte ako kardinál Ratzinger. Benedikt XVI. otvorene podporuje transplantácie a v minulosti sa sám prihlásil do programu darcov. Dnes je ale všetko inak a podľa Vatikánu zostane pontifikovo telo po smrti nedotknuté. Pápežove pozostatky totiž podľa tradície patria výlučne cirkvi.

Markíza, 5.2.2011

Biskup rezignoval

Pápež Benedikt XVI. prijal rezignáciu biskupa z Mariboru v Slovinsku. Odišiel preto, že v jeho arcidiecéze sa nahromadili dlhy za 800 miliónov eur v dôsledku pochybných finančných transakcií.

tasr, sita, Nový Čas 05/02/2011

V katedrále našli vzácnu schránku!

Najrozsiahlejšia rekonštrukcia v histórii Nitrianskeho hradu! Renovácie, ktoré prebiehajú v Katedrále sv. Emeráma od roku 2007, by sa mali skončiť do troch rokov. Návštevníkom historickej pamiatky sa vďaka nim postupne predstavujú historické artefakty nevyčísliteľnej hodnoty.

Katedrála sv. Emeráma v Nitre je najstarším diecéznym chrámom na Slovensku. „Za štyri roky stála jej rekonštrukcia viac ako 1 milión eur, ktoré sme získali od sponzorov i z vlastných zdrojov. Koľko nás ešte bude stáť, neviem,“ vraví nitriansky biskup Viliam Judák. Zreštaurované sú už hlavný oltár Krista Spasiteľa, ako aj fresky na stenách. Reštaurátorom sa navyše podarilo odkryť vzácne renesančné pastofórium z roku 1472, ktoré je najstarším z celého Uhorska. „Reliéf, ktoré sú na ňom vytesané do kameňa, sú skvostným dielom. Nie je síce ešte celkom zrekonštruované, ale po dokončení bude ďalším z exponátov Nitrianskeho hradu,“ dodáva umelecký reštaurátor Vladimír Plekavec.

(juh), Nový Čas 8.2.2011

Homeopatia - pomoc či mágia?

Postoj veľkých cirkví sa líši. Katolíci sú benevolentnejší, evanjelici a pravoslávni bez oficiálneho stanoviska, ale s ostrými postojmi svojich duchovných

Zarobiť sa dá aj na tom, čomu iní neveria. Výnimkou nie je ani biznis so zdravím, kde sa na trhu stretávajú farmaceutické koncerny, výrobcovia zdravotníckych pomôcok, poisťovne a lekári, ale aj tí, ktorých hádzeme do škatule s nápisom alternatívna medicína. Pacienti bez dilemy, čie služby priorityne využiť, tvoria väčšinu. Konvenčná medicína si tak príde na svoje napriek častým sprievodným znakom typu: rady v čakárňach, neúctivé priestory, toalety, ktorých sa bojí dotknúť aj hmyz, či nevrly personál. Menšina sa však občas rozhodne aj pre alternatívu, pričom jej motívy lietajú na škále od poctivého hľadania najlepšieho riešenia, ľudskejšieho prístupu až po zúfalstvo z toho, že klasická medicína zlyhala. Fakt, že to nekryje zdravotné poistenie, stráca opodstatnenie, hoci fungujú aj šarlatáni, ktorí za každé mávnutie kyvadielkom pýtajú nekresťanské peniaze. A tie platia veriaci aj ateisti.

Podobné podobným

Najväčšiu dôveru ľudí v rámci alternatívnej medicíny požíva zrejme homeopatia. Ak jej popularita súvisí s faktom, že medzi homeopatmi je množstvo lekárov a že homeopatické lieky sú dostupné aj v lekárňach, jej obraz zase kriví výhrady, že homeopatia je mágia, ezoterika, okultizmus, či dokonca to, čo pochádza od diabla. Vladimír Petroci, lekár internista a homeopat z Popradu, ktorý je aj podpredsedom výboru Slovenskej homeopatickej asociácie, vysvetľuje, že podstata homeopatie spočíva v aplikácii tvrdenia „podobné sa má liečiť podobným“. S týmto výrokom prišiel už pred našim letopočtom Hippokrates, do praxe ho uviedol „otec“ homeopatie Samuel Hahnemann. „Princíp podobnosti niektorí napádajú ako ezoteriku, preto je vraj zlý. Ale veď ezoterika sa prejavuje aj v poézii, tak v čom je problém?“ kladie otázku Petroci a pokračuje: „Prírodný zákon hovorí, že liečiť možno opačným, ale aj podobným. Ak tehotnú ženu páli záha, vie, že jej pomôže šťava z citróna. To je homeopatia.“ Klasická medicína by jej vraj odporučila niečo zásadité. „Iný príklad - ak si chcete v lete ochladiť organizmus, napite sa teplého čaju. Bežný lekár odporučí chladenú minerálku, ho-

meopatia však teplým čajom stimuluje vlastné regulačné sily organizmu, ktoré začnú protitlak. Reakciou bude chladiaci účinok,“ dopĺňa homeopat a pokračuje tretím príkladom. „Ak si popálite ruku, konvenčná medicína vám odporučí pustiť si na ňu studenú vodu. Homeopatia odporúča takú teplú, akú človek znesie. Funguje to, potvrdil mi to aj jeden automechanik, ktorý si horúcu vodu na popáleninu pustil omylom. Okamžite ho to prestalo bolieť a výborne sa to hojilo,“ dodáva Petroci.

Katolíci a homeopati rokovali

Z veľkých cirkví zaujali oficiálne stanovisko k homeopatii katolíci. Kto čaká odmietnutie, bude sklamaný. Katechizmus katolíckej cirkvi síce uvádza, že „všetky praktiky mágie alebo čarodejníctva, ktorými si človek chce podmaniť skryté mocnosti, aby ich postavil do svojich služieb a dosiahol nadprirodzenú moc nad blížnym - hoci aj preto, aby mu získal zdravie -, vážne odporujú cnosti nábožnosti“, homeopatia sem však nespadá. Hovorca Konferencie biskupov Slovenska Jozef Kováčik nás totiž odkázal na vyhlásenie, ktoré prijala príslušná komisia KBS po konzultáciách so Slovenskou homeopatickou spoločnosťou ešte v roku 1996. Píše sa v ňom, že „problém homeopatie je problém medicínsky, preto patrí do oblasti medicínskej diskusie. V mene viery nemožno k odborným veciam zaujímať stanoviská“. Na inom mieste vyhlásenia je citovaná konštitúcia Druhého vatikánskeho koncilu *Gaudium et spes* - „Metodický výskum vo všetkých disciplínach, ak sa koná naozaj vedeckým spôsobom a v zhode s mravnými zásadami, sa nikdy nedostane do skutočného rozporu s vierou, keďže časné skutočnosti i danosti viery majú svoj pôvod v tom istom Bohu.“ Slovenská homeopatická spoločnosť vtedy vyhlásila, že „sú jej cudzie akékoľvek magické a okultné techniky alebo ideologické aspekty typu New Age vrátane reinkarnácie a gnostických bludov,“ pričom komisia KBS dodala, že ďalšie riešenie problematiky sa môže odohrávať na odborných fórach po zhodnotení výsledkov experimentálnych prác a vedeckých publikácií. Toto stanovisko katolíkov platí aj po takmer štrnástich rokoch.

Paraziti?

Evanjelická cirkev augsburského vyznania ani pravoslávna cirkev na

Slovensku síce oficiálne stanovisko neprijali, osobné názory ich predstaviteľov sú však ostré. „Vo všeobecnosti sa pravoslávna cirkev k tejto téme ešte oficiálne nevyjadrila, ale niektoré miestne pravoslávne cirkvi ako Grécka posvätná synoda - zbor biskupov, ako aj duchovné autority vyjadrili k tejto alternatívnej metóde negatívne stanovisko,“ priznáva Michal Džugan, správca pravoslávnej cirkevnej obce v Strážskom. Podľa neho je zrejme, že v homeopatických prípravkoch absentuje liečebná látka, lebo väčšina preparátov je taká riedená, že v nich nezostáva ani molekula základnej liečebnej látky. „Ide tak len o psychoterapiu s prepracovaným systémom klamaní pacienta, ktorá parazituje na autorite vedeckej medicíny.“ Džuganovi prekáža, že z teologického a cirkevného hľadiska je toto klamanie chorého škodlivé pre jeho fyzické aj duševné zdravie vzhľadom na to, že prijímajúc homeopatickú liečbu nevedome súhlasí s tým, že nejaká nehmotná energia liekov „harmonizuje“ jeho životnú silu. „Tento čisto magický prístup k terapii, podľa ktorého choroba nemôže neodísť, ak sú liek a jeho účinnosť zvolené správne, vedie skôr k primitívnemu pohanstvu než ku kresťanstvu. Samotní homeopati priznávajú, že lieči nie liečebná látka, ale akási nehmotná energia, teda duchovno.“

Kritizujú, lebo nerozumejú?

Seniorka Liptovsko-oravského seniorátu ECAV na Slovensku Katarína Hudáková „otcoví“ homeopatie Hahnemannovi vyčíta, že podľa neho sú choroby iba narušením duchovnej sily, oživujúcej ľudské telo. „Homeopatia vraj majú pôsobiť duchovne, preto v nich vlastne ani nemusí byť účinná látka.“ Petroci vraví, že Hahnemann to nikdy nevyšlo. Hudáková pokračuje: „Ku koncu života Hahnemann tvrdil, že k homeopatikám stačí privoniavať a nemusia sa užívať.“ Podľa nej tiež výsledky súčasného vedeckého výskumu potvrdzujú, že účinnosť homeopatických prípravkov sa rovná účinnosti placebo. Petroci namietá, že existujú desiatky vedeckých štúdií potvrdzujúcich efektivitu homeopatických liekov. „Výhrady majú len tí, čo tomu nerozumejú. Nielen cirkvi, ale aj niektorí lekári majú iba hmlistú predstavu, o čom to je, a tak sú arogantní. Je to o vzore myslenia - ak budete niekomu odmalička hovoriť, že Zem je plochá, tak uve-

ri.“ Odmietanie homeopatie cirkvami podľa neho existuje len na Slovensku. „Náznaky výhrad tohto typu boli už len v Grécku a Taliansku, ale v takejto miere sme svetovou raritou. Pripomínam, že vôbec nejde o silnú tému katolicizmu, ale o okrajové a fundamentalistické skupiny,“ vraví Petroci.

Odmietal Krista?

Petroci sám je veriaci katolík, pričom averziu cirkvi voči homeopatom zasadzuje do začiatku 90. rokov minulého storočia, keď ju mali odštartovať útoky pátra, ktorý učil na Bohosloveckej fakulte v Prešove. „Žiadal od študentov, aby sa vyjadrovali proti alternatívnym metódam liečby, a tí napísali asi 300 negatívnych listov do všetkých masmédií.“ Petroci žiadny rozpor medzi homeopatiou a kresťanstvom nevidí. Hudáková to odmieta a vraví, že základy, z ktorých Hahnemann vychádzal, sú duchovné a majú náboženské pozadie, „nie však kresťanské“. Bol prívržencom deizmu, členom slobodomurárskej lôže, pestoval vzťahy so študentmi z Ázie, obdivoval Konfucia. To všetko dotvára obraz o tom, na akých základoch stojí aj dnešná homeopatia. „Petroci reaguje, že žiadne styky s Áziou neboli. „Bol deista ako všetci vedci, spisovatelia a filozofi tej doby. Byť slobodomurárom vtedy patrilo k bontónu. O vzťahu Hahnemanna a Konfucia neviem nič, ten však nehovoril nič zlé.“ Za nebezpečné však treba podľa Hudákovovej považovať všetky druhy alternatívnej medicíny, za ktorými sa skrývajú čakry, duchovné energie a podobne. „Človek, ktorý verí v Ježiša, má povinnosť - obrazne povedané - skúmať duchov, teda rozoznávať, čo sa skrýva za pôsobením liečiteľov, z akej moci a sily liečia. Nejedna cesta sa nám môže zdať dobrá, ale nakoniec vedie ku skaze.“ Dodáva, že kým podľa Hahnemanna je homeopatia božská cesta liečenia, k záchrane kresťanov vedie len jedna cesta - Ježiš Kristus, ktorého Hahnemann odmieta. „Pre mňa ako kresťanku je homeopatia neprijateľná.“

Vyliezanie démonov

V praxi je to podľa Petrociho iné, veriaci homeopatov navštevujú bežne. „Stane sa však, že niektorí prestanú po zásahu fanatikov. Jednému dievčatku z Kežmarku po liečbe zmizol ekzém, viac k nám nepríde, lebo zaúradovala babka. Počula, že sme od diabla a je jej jedno, že vnučka aj dcéra boli spokojné. S predsudkami sa bojuje ťažko.“ Pravoslávny kňaz Džugan však homeopatiu

otvorene označuje za mágiu. „V súlade s Heringovým zákonom homeopatie vyliečenie musí vychádzať zvnútra von a zhora nadol, teda choroba akoby vychádzala z človeka. V podstate ide o to isté, ako keby z neho vyliezol démon, čo považujem za dostatočne orientačné. Skutočnosť, že homeopatia pomáha aj dojčatám a zvieratám, sa nielenže neprieči hypotéze o okultnom charaktere danej terapie, ale, naopak, potvrdzuje univerzálno-magický charakter danej praktiky.“ Podľa homeopata však také tvrdenia nedodržia základy logiky, navyše „Heringov zákon nie je zákon, ale princíp, teda nie je univerzálne platný. Vysvetľuje, akým smerom zvyčajne postupuje presun príznakov po podaní lieku. Ak dôsledne uplatníme slová Džugana, okultným vyhánaním diabla bude aj vyhánanie škrkaviek z detského tráviaceho traktu,“ oponuje Petroci. Pokračuje, že raz mu s tvrdením, že homeopatia je mágia, volali aj z rádia Lumen. „Dôvodom bolo, že vraj nevieme vysvetliť jej fungovanie. Reagoval som, že potom bola mágiou aj električka a magnetizmus, lebo ešte v 18. storočí ich nevedeli vysvetliť na úrovni poznatkov tej doby. Vedci na konci 19. storočia lutovali vedcov 20. storočia, že nebudú mať čo objavovať. Skutoční vedci pritom vedia, že nevedia skoro nič. Treba prijať, že hoci pri homeopatii nepoznáme všetky odpovede, nemáme právo ju zakazovať.“

Otvárame dvere mágii?

Pre Džugana sú argumentom na spochybnenie homeopatickej liečby aj tvrdenia ľudí, ktorí ju podstúpili. „Opisujú sprievodné javy ako dlhodobá plačlivá nálada, problémy s dýchaním, bezdôvodná agresivita u detí, čudné sny a podobne. Upozorňujú na to mnohí zástancovia homeopatie, a tiež tvrdia, že homeopatiká pôsobia na vôľu a vedomie človeka. To je však cieľom mágie a zlého ducha.“ Petroci to považuje za výmysel. „V praxi sa to nestáva. Pravda je opačná, po homeopatikách sa upokoja aj podráždené deti.“ Evanjelická Hudáková považuje za problém, že dnes sa ľudia viac zaujímajú o náboženstvá, ezoteriku a duchovné veci, ktoré nemajú základ v kresťanstve, čo mágiu otvára dvere. „Preto odporúčam opatnosť pri všetkých alternatívnych metódach liečby. Apelujem aj na lekársku verejnosť, aby zabránila tomu, že homeopatia zaujme miesto vedľa klasickej liečby s právami, ktoré jej nepatria.“

Karol Sudor, SME 5.2.2011

Úspech aj kritika vďaka riedeniu

Pojem homeopatia pochádza z gréckych slov homioios (podobný, rovnaký) a pathos (útrapa, choroba). Do praxe ho uviedol nemecký lekár a fyzik Samuel Hahnemann, ktorý sa koncom 18. storočia rozhodol otestovať na vlastnom organizme účinky chinínu, využívaného pri liečbe malárie. Tak údajne zistil, že hoci sám túto chorobu nemá, prejavujú sa u neho identické príznaky. To mu potvrdilo staré Hippokratove slová, že „podobné treba liečiť podobným“. Podstatne známejšie je Hahnemannovo riedenie účinnej liečebnej látky v roztoke. Prišiel naň tak, že hľadal spôsob, ako sa zbaviť nežiaducich účinkov lieku pri zachovaní tých liečivých. Liek teda opakovane riedil a pretrepával (potencoval), čím však nechtiac poskytol municiu pesimistom a pochybovačom. Ich oponentúra stojí na argumente, že po niekoľkých riedeniach sa v roztoke nemôže nachádzať žiadna molekula pôvodnej látky, takže de facto nie je čím liečiť. Nejasnosti okolo toho tak nahrávajú nielen im, ale aj cirkvám, ktoré môžu operovať termínmi ako mágia, okultizmus a podobne. SME 5.2.2011

Za homeopatmi nechodia

Anketa: Predstavitelia rôznych vierovyznaní odpovedali na otázky: Boli ste už u homeopata? Mali by ste s jeho návštevou problém?

- Jaroslav Ďuriš, evanjelický farár zo Stredných Plachtiniec: Nikdy som homeopata nenavštívil a ani sa tým nezaobrámam.

- Pavel Frankl, výkonný predseda Ústredného zväzu židovských náboženských obcí: Osobne s tým nemám žiadny problém, ale homeopata som ešte nenavštívil.

- Sestra Hermana z kongregácie milosrdných sestier sv. Vincenta. Nikdy som u neho nebola, jeho prácu neviem posúdiť.

- Miroslav Lettrich, katolícky kňaz z Rabče Služby homeopata som nevyužil a ani to nepovažujem za tému.

- Ján Ruman, evanjelický farár z Veľkého Krtíša U homeopatov som nebol a ani nebudem. Voči tomu, čo robia, som skeptický.

- Marek Vadrna, katolícky kaplán z Marianky Žiadneho som nenavštívil, ale v zásade by som s tým nemal problém.

Kniha týždňa Päť jazykov, päť konfesií?

Kniha *Tri jazyky, štyri konfesie* je ďalším z pokusov uchopiť neobyčajne zložité etnické a náboženské vzťahy na území východného Slovenska, prípadne Zakarpatskej Ukrajiny. V poslednom období sa oblasti severovýchodných žúp bývalého Uhorska od 17. po 20. storočie venuje viacero bádateľov s rozličnou profesionálnou orientáciou. Aspoň výberovo spomeniem filologicky orientovaného slavistu Petra Žeňucha alebo historikov Štefana Šutaja a Petra Švorca, teraz k nim svoju prvou knihou pribudol aj Peter Šoltés (1975). V úvode svojej knihy *Tri jazyky, štyri konfesie* autor avizuje, že sa sústreďí na región troch žúp na severovýchode Uhorska: Zemplín, Spiš a Šariš. Zaujímá ho etnická a náboženská štruktúra tohto územia (najmä Zemplína), ktorá sa začala dynamicky meniť od poslednej tretiny 17. storočia, najmä v súvislosti s rýchlym prenikaním Rusínov byzantsko-slovanského obradu do tejto oblasti. Vznikla tu teda dvojaká konfrontácia na osi nové - staré: etnická (Rusíni - „staro-usadlíci“ Slováci a Maďari) aj náboženská (gréckokatolíci - „staré“ konfesie: rímskokatolícka, evanjelická a v. a kalvínska). To znamenalo veľkú výzvu pre lokálne spoločenstvá, lebo dochádzalo k ďalšiemu prehĺbeniu už beztak veľkej etnickej a náboženskej rôznorodosti tohto regiónu, ktorá sa čiastočne zachovala až dodnes.

Ruténska rieka

Vyludnenie veľkých častí severovýchodného Uhorska vrátane slovenských žúp pri protihabsburských povstaniach v 17. a 18. storočí spôsobilo, že prijatie etnickej rusínskeho obyvateľstva byzantsko-slovanského obradu hlboko v území Uhorska prebiehalo pomerne rýchlo a bez veľkých prekážok. Rusíni prichádzali najmä z haličskej oblasti, ktorá po prvom delení Poľska (1772) pripadla rakúskej monarchii. Obnovenie vyludnených obcí bolo v hospodárskom záujme vlastníkov pôdy, ktorí preto vychádzali v ústrety rusínskym usídlencom aj v náboženskej oblasti. Celý proces autor metaforicky nazýva vyliatím ruténskej rieky. Pravdaže, detailný pohľad na tento etnický pohyb, ktorý nám Peter Šoltés umožnil vďaka svojej práci s historickými prameňmi, ukazuje, že proces standardi-

zácie byzantsko-slovanského obradu (ecclesia ruthenica) po uzavretí Užhorodskej únie (1646) prebiehal s mnohými zaujímavými peripetiami. Komplikované boli napríklad spory o kompetencie medzi vtedajšími jágerskými a mukačevskými biskupmi, ktorí spravovali rovnaké územie, ale odlišných veriacich. Autora zaujímajú aj vzťahy medzi duchovnými latinského a byzantsko-slovanského obradu na miestnej úrovni, vzťah k protestantským konfesiám, postoje zemepánov a v neposlednom rade aj ekonomické otázky konfesionalizácie, teda vzniku samostatnej gréckokatolíckej cirkvi, ktorá v porovnaní s ostatnými cirkvami prebiehala neskôr.

Koľko jazykov, koľko konfesií?

Autor teda skúma najmä etnicko-konfesionálne premeny od konca 17. do 19. storočia. No to je nielen obdobie výrazného prílivu rusínskeho obyvateľstva do severovýchodných žúp Uhorska, ale aj obdobie rastu počtu židovského obyvateľstva a stále výrazného zastúpenia nemeckého obyvateľstva najmä v spišských a šarišských mestách. Židovské obyvateľstvo postupne zvyšovalo svoj podiel na celkovom počte obyvateľov severovýchodného Uhorska a v niektorých obciach a mestách bolo prinajmenšom od 19. storočia veľmi výrazným, neprehliadnuteľným živlom. Počet nemeckých obyvateľov síce pozvoľna klesal, napriek tomu ich pri písaní o etnickej štruktúre tohto regiónu (najmä Spiša) v zvolenom období len ťažko možno obísť. V tomto ohľade teda všeobecný podtitul publikácie neodráža jej obsah, ktorý je v skutočnosti užší. Peter Šoltés sa o existencii ďalších dvoch etník (nemeckého a židovského) a ďalšieho náboženstva (židovského) zmieňuje len okrajovo, takmer mimochodom. Titul knihy teda mohol byť presnejší, podtitul zase skromnejší. Autorovi totiž ide predovšetkým o výskum rusínskej gréckokatolíckej problematiky. Ak však chce rešpektovať dobovú realitu v celej jej etnickej a konfesionálnej rôznorodosti, bolo treba rozšíriť výskumný záber a knihu nazvať skôr „Päť jazykov a päť konfesií“ (slovenčina, rusínčina, maďarčina, nemčina a jidiš - rímski katolíci, gréckokato-

líci, evanjelici, kalvíni, židia). Tu sa podľa mňa prejavuje najmä to, že pracuje dominantne so zemplínskymi realiami, Šariš a Spiš skúma len „doplňkovo“. Jednotlivé kapitoly knihy nie sú štylisticky úplne kompaktné a pohybujú sa od populárnejších esejistických podôb až po neosobný formalizovaný „vedecký“ jazyk. Autor zhromaždil veľké množstvo detailných informácií, občas ich však nedostatočne hierarchizuje, a tak niektoré ilustračné fakty skôr odvádzajú pozornosť, iné sa zase v knihe opakujú. Naopak, niektoré realie, najmä tie z nie všeobecne známeho prostredia gréckokatolíckej cirkvi, by si zaslúžili podrobnejšie vysvetlenie. Pozitívom knihy sú prílohy - tabuľky a mapový materiál, ktoré dopĺňajú textovú časť, bohužiaľ sa opäť týkajú takmer výlučne Zemplínskej župy a potvrdzujú, že zameranie knihy je predsa len užšie, ako môže čitateľ očakávať.

Náboženstvo a národnosť

Peter Šoltés sleduje a na príklade gréckokatolíckej cirkvi presvedčivo dokumentuje postupný rozpad etnickej a náboženskej jednoty v tejto časti Uhorska. Z dominantne rusínskeho (ruténskeho) obradu sa postupne stáva konfesia s početnou obcou slovenských veriacich. Kniha tiež ukazuje, ako sa po uzatvorení Užhorodskej únie (1646), odkedy môžeme hovoriť o „uniatskej“ gréckokatolíckej cirkvi u nás, začal dlhý proces zrovnoprávňovania byzantsko-slovanského obradu a „štandardizácie“ gréckokatolíckej cirkvi najmä v oblasti právneho a sociálneho postavenia kňazstva a zvyšovania jeho dovtedy nízkej vzdelanostnej úrovne. Je dobré si uvedomiť, že súčasné Slovensko - popri iných príbehoch, ktoré potvrdzujú jeho kultúrnu a jazykovú rôznorodosť - má v sebe aj tento. Navyše, v tomto prípade ide, napríklad na rozdiel od uzavretej kapitoly biblickej češtiny u slovenských evanjelikov, o príbeh stále živý a otvorený. Aj preto je táto kniha užitočným čítaním

Peter Šoltés: *Tri jazyky, štyri konfesie*. Etnická a konfesionálna pluralita na Zemplíne. Spiš a v Šariši. Bratislava: Historický ústav SAV

Radoslav Passia. literárny vedec,

Pravda 5.2.2011

Ideologické vlnenie

V posledných dňoch sa veľa diskutuje o tom, či sa na Slovensku vplyv katolíckej cirkvi zvyšuje, alebo nie. Na jednej strane sú uvádzané argumenty, ktoré túto predstavu potvrdzujú, napríklad pozvanie pápeža na oficiálnu návštevu, pokusy nevykonávať interrupcie, atď. Na druhej strane sú argumenty poukazujúce, že katolícka cirkev je na Slovensku, podobne ako aj v iných európskych krajinách, len „vyprázdňujúca sa nádoba“. Ľudia sú totiž voči cirkvi ľahostajnejší, stále menej sa riadia jej odporúčaniami a sú voči jej vstupovaniu do politiky stále kritickejší. Hoci tieto pohľady vyzerajú akoby si odporovali, v podstate oba platia. Keď sa hovorí o vplyve cirkvi, je totiž rozdiel, či budeme brať do úvahy, ako dokážu kňazi alebo kresťanskí politici ovplyvňovať myslenie a konanie jednotlivca, alebo či budeme posudzovať jej moc na základe zákonov, ktoré jej môžu dávať alebo odoberať rôzne výhody a privilégia. Vplyv cirkvi na ľudské duše na Slovensku dlhodobo upadá a nemôže za to komunizmus, ako sa často tvrdí. Je to skôr výsledok politiky cirkvi po roku 1989. Cirkev totiž od začiatku stavila na politiku a nie na realizáciu svojej základnej duchovnej misie. Po revolúcii, keď zažila bezprecedentnú dôveru vo svoju misiu, namiesto toho, aby túto dôveru využila v prospech posilnenia nádeje ľudí v ťažkých časoch a na uplatnenie svojho základného odkazu, ktorým sú pomoc a podpora trpiacim a biednym, stavila na najslabšiu stránku svojej agendy – sústredila sa na utvrdenie svojich dogiem a na posilnenie politickej moci prostredníctvom rôznych zákonov. Pochybnosť tejto stratégie ukazuje práve príklad jej boja proti interrupciám. V čase stále sa znižujúcej úrovne interrupcií proti nim s čoraz väčšou vervou bojuje. Podobne aj pastierske listy, vo veľkej miere sa týkajúce politického života, ukazujú na politické ambície cirkvi. Cirkev viac alebo menej otvorene favorizuje KDH, čo zároveň ukazuje aj na jej skutočnú moc nad myslenním občanov. Ako ukazujú volebné výsledky, KDH nedokáže prekročiť svojich desať až dvanásť percent, čo je v podstate asi len sedem percent zo všetkých voličov. Vo väčšino-

vo katolíckej spoločnosti to je nie presvedčivý výsledok. Mohlo by sa teda zdať, že cirkev je naozaj už len tou nádobou bez ľudí, no s množstvom frázy, poučiek a dogiem. No tak ako problém interrupcií ukazuje na nemohúcnosť cirkvi ovládať duše občanov Slovenska, práve ten istý problém ukazuje aj na skutočnú moc cirkvi. S rastúcou ľahostajnosťou verejnosti voči cirkvi je totiž vidieť silnejší vplyv cirkvi na inštitúcie štátu a jej snahu zabetónovať sa vo svojich privilegovaných pozíciách. Práve nedávne pokusy zneužiť veľmi vágnu „výhradu svedomia“ na presadenie agendy úzkej politickej a náboženskej kliky ukázali, o čo v hre na svedomie ide. Podobne ako bola pred rokom 1989 veľká časť politickej agendy zdôvodňovaná odkazom na vedúcu úlohu strany a na spojenectvo so Sovietskym zväzom, tak aj politici KDH (a čiastočne aj SDKÚ) zdôvodňujú svoje kroky medzinárodnými záväzkami, ktoré vyplývajú z dohody Slovenska so Svätou stolicou. Práve Základná zmluva medzi Slovenskou republikou a Svätou stolicou je precedensom, ktorý ukazuje, aká je reálna politická moc katolíckej cirkvi na Slovensku. Nie je to moc odvodená ani od Boha, ani od vôle občanov, ale moc opierajúca sa o túto medzinárodnú zmluvu, ktorej znenie a charakter v podstate znemožňujú jej zmeny alebo vypovedanie. A vágnosť jej obsahu dáva možnosti práve politickým a duchovným zástupcom KDH, aby ju vykladali podľa svojich momentálnych mocenských potrieb. Odmietnutie mocenských machinácií zo strany hodnostárov cirkvi, podobne ako zo strany KDH či SDKÚ, môže byť jediným autentickým vyjadrením najosobnejšej viery slovenských katolíkov alebo autentickým vyjadrením demokratického postoja ktoréhokoľvek občana. Mlčanie môže znamenať, že treba fatalisticky a len s pokornou vierou čakať, dokiaľ k nám dorazí ďalšia, historicky nevyhnutná vlna túžby po lepšom a spravodlivejšom svete.

„Cirkev od začiatku stavila na politiku a nie na realizáciu svojej základnej duchovnej misie.

Miroslav Tižik, Pravda 7.2.2011

Ad: Ideologické vlnenie

Denník Pravda 7. februára uverejnil článok sociológa Miroslava Tižika, v ktorom analyzoval narastajúci vplyv cirkvi na Slovensku. Text mal značný ohlas a vyvolal diskusiu na našej internetovej stránke debata.pravda.sk. Tu je výber z najzaujímavejších príspevkov.

Rozhodujúce je sčítanie

V podstate možno s autorom súhlasiť, lenže bližšie sa sčítanie obyvateľstva, kde sa okrem iného uvádza aj náboženská príslušnosť. Tu sa ukáže, ako je to v skutočnosti. Minule sa ku katolíkom prihlásilo takmer 70 percent obyvateľov. K menším cirkvám okolo 14 percent. Každý z týchto cirkví figuruje na tom, či veriaci, teda prihlásení, aj vieru praktizuje, dôležité je percento, lebo od neho sa odvíja výška finančného príspevku od štátu. A o to ide.

KDH čaká osud HZDS

Vplyv katolíckej cirkvi sa dlhodobo na Slovensku znižuje. Je to dané viacerými skutočnosťami, no najmä bigotným zotrúvaním cirkvi na niektorých dogmách, ktoré už život dávno prekonali. A tak aj veriaci ľudia idú v nedelju do kostola, ale potom si povedia: ako žijem a čo robím, je moja vec. A KDH presadzovaním týchto nezmyslov do reálneho života oslovuje už len väčšinou starších občanov, ktorí v takomto svete žili desaťročia. Ak sa KDH nezmení, voliči mu budú vymierať tak, ako HZDS vymreli „babky demokratky“. S nimi vymrelo HZDS a onedlho taký istý osud možno čaká aj KDH.

Nevnucujte nám ateizmus

Argumenty pána Tižika sú povrchné. Usudzovať rast vplyvu katolíckej cirkvi z pozvania pápeža sa dá kdekoľvek vo svete. Slovensko má na to veľký dôvod, 1150. výročie príchodu sv. Cyrila a Metoda na Veľkú Moravu. Chápem, ak vás, ateistu, irituje rast vplyvu kresťanskej viery na verejný život. Najradšej by ste boli, keby sme tak ako za komunistov vyznávali svoju vieru iba v kostole. Na verejnosti by sme sa mali správať ako ateisti. Ale prečo? Vy sa správajte, ako chcete, ale nám nevnučujte, aby sme viedli dvojaký život ako v čase diktatúry. Prečo by malo mať kresťanské Slovensko, dovoľím si ho tak charakterizovať vzhľadom na 80-percentnú väčšinu, ateistické zákony? Kto chce vykonávať interrupcie, žiť v nemanželskom

zväzku, žiť v homosexuálnom vzťahu, nech tak koná. Ale vy zase veriacim kresťanom lekárom nevnucujte, aby museli vykonávať zákroky proti vlastnému svedomiu. To, čo sa stalo na Kramároch s vedomím Ivana Uhliarika, je neprípustné. Ale vnútornú obrodu cirkvi nechajte nám veriacim.

Ideológia a moc

Veľmi výstižný článok. V celých dejinách išlo cirkvi len o šírenie svojej ideológie s cieľom upevniť si politickú moc. Kto má majetok, má aj moc. Preto sa duchovenstvo a ich politickí pomocníci snažia ovládať národ a manipulovať ním. KDH sa pri voľbách opiera o masu najmä dedinského ľudu, ktorý politike nerozumie, ale vzhľadom na svoju vieru ich uprednostňuje.

Predovšetkým ľudskosť

Autor predchádzajúce príspevku trochu preháňa. Aktivity kňazov Antona Srholca, Jozefa Červená a rádových sestier Terézie Krausovej, Bernadetty Pánčiovej a ďalších nie sú zamerané ideologicky, ale ľudsky.

Cirkev za hodila šancu

Pred rokom 1989 bola rímskokatolícka cirkev nositeľkou morálnych a etických hodnôt, do istej miery aj politickým spojivom veriacich a v mnohých prípadoch aj ateistov proti vládnucej ideológii. Po revolúcii síce získala veľkú politickú moc znásobenú aj mocou ekonomickou, ale v každom prípade medzi ľuďmi stratila morálny vplyv. Príčiny tejto straty by som videl v spolitizovaní cirkvi a pridaní sa na stranu kapitálovej vrstvy slovenskej spoločnosti, čo má negatívny vplyv na myslenie väčšiny bežných ľudí. Cirkev sa zahľadela sama do seba a stále sa snaží z titulu utláčania v časoch komunizmu získať privilégia na úkor ostatných. Cirkev mohla pre utláčaných ľudí, mládež, ale aj starších občanov spraviť omnoho viac, ale zahodila šancu. Škoda, tejto

šance sa môžu chytiť druhí, a to bude mať negatívne následky pre všetkých. čo píše iní Berlusconi sa obáva Talian-sky premiér Silvio Berlusconi sedí so svojimi advokátmi v zámku Grazioli a čaká na nové dôkazy prokuratúry v podobe telefónnych záznamov, ktoré majú potvrdiť obvinenia nielen zo sexuálnych dobrodružstiev premiéra. Berlusconi sa pomaly mení na sopku, ktorá čoskoro vybuchne. Opakovane vyhlasuje, že je nevinný, ale chýbajú mu zbrane, ktorými by odrazil útoky prokurátorov. Aj preto sa premiérovi nedarí zastaviť už rozbehnutý justičný stroj a obáva sa lavíny, ktorá ho môže zmietnuť. V zložitej situácii, v obave z „novej vlny špiny“ sa Berlusconi môže spoľahnúť iba na pevnú os Lígy severu. Jej šéf Umberto Bossi už vyhlásil, že nech sa vývoj udalostí pobe-rie hocikakým smerom, nech už sa vrah v súdnej sieni stane čokoľvek, „my budeme vždy na tvojej strane“.

Sulajmán - muž v pozadí

Jane Mayer z časopisu New Yorker tvrdí, že súčasného egyptského viceprezidenta Umara Sulajmána svojho času poverila CIA tajným zatykaním v krajine. Robil to, čo západné krajiny rázne odmietali. Zatykal ľudí a tých následne mučili alebo posielali do krajín, kde mučenie väzňov zákony nezakazujú. Ako sa spomína v nedávno zverejnených depešiach portálom Wikileaks, bolo to v roku 2007. Väčšinu väzňov privádzali do Egypta americké letecké špeciály. Každá z obetí zmizla na tri mesiace, počas ktorých absolvovala výsluch v úplnej izolácii od okolitého sveta. Niet pochýb o tom, že Sulajmán bol „miláčikom“ amerických špeciálnych služieb. V roku 2009 ho Foreign Policy charakterizoval ako najvplyvnejšieho šéfa rozvedky na našej planéte. Aj preto, ako potvrdzujú depeše Wikileaks, ho už v roku 2007 považovali Američania za ideálneho nástupcu Mubaraka. **Pravda 10.2.2011**

Ján Pavol II. by mohol byť patrón rodiny

Hoci pápež Benedikt XVI. svojho predchodcu Jána Pavla II. bude blahorečiť až v máji, už teraz sa v Poľsku objavujú návrhy, komu by mohol byť patrónom. Vysoké šance sa pripisujú hlavne športovcom alebo manželským párom, ktoré majú problém s počatím dieťaťa. Vybrať, koho bude „poľský“ pápež ochraňovať, nebude

podľa denníka Gazeta Wyborcza jednoduché. Neexistuje totiž skupina alebo činnosť, s ktorou by sa ľuďom jednoznačne spájal. Biskup Tadeusz Rakoczy navrhuje, aby sa stal patrónom rodiny. „Veď veľa rás sa stretával s rodinami v Ríme, ale aj vo svete. Hovoril a písal o nich,“ pripomenul Rakoczy. **(čtk), HN 10/02/2011**

Umývanie rúk

Nie vždy sa pritrafí, aby vás spomínali v nedeľnej kázni. Omša z bratislavskej Petržalky, vysielaná rozhlasom, včera zahŕňala i názor arcibiskupa Zvolenského na interrupcie. Nič nezvyčajné. Až na pasáž o „denníku s červenou minulosťou“. Chápeme; nie sme kapustné hlavy. Tak si k tomu niečo povedzme. „Červená minulosť“, to bol režim, ktorý nepripúšťal diskusiu, pretože tušil, že by v nej neobstál. Filozofia v podobe trápnej scholastiky, v ktorej sa každá debata začínala i končila citátmi z kníh „klasikov“. Režim, ktorý sa zaklínal slobodou, no ktorý sa jej bál. Ktorý keď strácal duše ľudí, do klietok zatváral aspoň ich telá. Koho vám to pripomína? Ľudí, čo ctia slobodu nielen pre seba, ale aj pre tých, s ktorými nesúhlasia? Či skôr tých, čo kážu, že Boh dal človeku slobodnú vôľu, no v praxi mu vnucujú tú svoju? Ľudí, ktorí keď si myslia, že niečo nie je dobré, usilujú sa to naozaj odstrániť - vzdelaním, zmenou životných podmienok? Alebo skôr tých, čo si myslia, že keď niečo zakážu, budú si môcť nad tým umyť ruky? A ktorí presne ako ten odpudivý minulý režim - keď už nemôžu zatĺcť škandály, tak aspoň tvrdia, že systém je dokonalý a to len jednotlivci „robia chyby“? Tvrdenie, že liberálne cítiaci ľudia sú to isté čo komunisti, majú konzervatívni dogmatici na repertoári už dávno. To však neznamená, že sa im musí donekonečna prepíeť.

Peter Javůrek, Pravda 7.2.2011

SaS chce záruku svedomia

Sloboda a solidarita chce od ministra zdravotníctva Ivana Uhliarika záruku, že lekárom nikto nezasaňuje do svedomia. Reagujú tak na nedávne zastavenie vykonávania interrupcií v bratislavských nemocniciach. KDH akýkoľvek nátlak odmieta. **(sita), SME 7.2.2011**

Hrušovský: KDH má problém

Začiatok roka nebol pre KDH najlepší. Rúti sa naň problém za problémom. Riešilo osud poslanca a bývalého primátora Bratislavy Andreja Ďurkovského. Neprospievajú mu ani kauzy spojené s predsedom Jánom Figelom. Podpredseda KDH Pavol Hrušovský priznáva, že to, čo sa deje v KDH, nie je celkom v poriadku a ani sa to nezohoduje s hlavným mottom ich politiky - čistota a poriadok.

KDH má momentálne nemálo problémov. V akej kondícii sa nachádza?

V kondícii, ktorá zodpovedá náročnosti našej politiky a v situácii, v ktorej sa KDH ocitlo ako súčasť tejto vládnej koalície a riešenia aj vnútrostraníckych problémov. Napríklad ako Andrej Ďurkovský.

Nerieši sa problém s bytom Jána Figela, ktorý dostal za primátora Ďurkovského, prídho? Sľúbil, že ho poskytne charite, nič sa však ne deje.

Diskutujeme o tom. Považujeme to za problém, ale minister Figel v krátkom čase predstaví svoje riešenie a ponúkne ho aj verejnosti tak, ako sľúbil.

Najnovšie jeho ministerstvo nakúpilo aj osem nových limuzín pre ľudí z najbližšieho ministrovho okolia. Čo s tým urobíte?

Treba zistiť okolnosti. Pre mňa tento prípad nie je ničím, čo by vo mne vzbudzovalo podozrenie z nejakého špekulatívneho obstarávania. Z dostupných informácií viem, že po čase opotrebovania menili autá, tak ako sa to bežne robí všade v iných orgánoch štátu.

Problémom KDH bol dlhodobo predovšetkým Ďurkovský. Nechcelo predsedníctvo KDH, aby sa po odchode z KDH vzdal aj poslaneckého mandátu?

Tento návrh na predsedníctve padol. Nie som politikom silných gest. Je na Andrejovi Ďurkovskom, ako naloží so svojím mandátom, ale ja som odporúčal prijať rozhodnutie, ktoré bude aj vykonateľné a také sa aj prijalo.

Na predsedníctvo prišiel Ďurkovský s množstvom dokumentov. Boli jeho argumenty natoľko presvedčivé, že napokon zostal Daniel Lipšic osamotený v názore, aby odišiel aj z parlamentu?

Bol to jeden z návrhov, ktorý pod-

ľa mňa nevychádzal len z argumentov, ktoré odzneli na rokovaní predsedníctva.

Ďurkovský tvrdil, že k rozhodnutiu o odchode z KDH dospel sám. Niektorí ľudia z vedenia KDH však hovorili, že to bolo naopak. Ako to bolo?

Bolo to rozhodnutie predsedníctva hnutia, o ktorom sa nehlasovalo a bolo prijaté konsenzom.

Dotlačilo ho teda predsedníctvo k odchodu?

Prijal názor predsedníctva o tom, že sa má vzdať členstva v strane.

Bývalý člen KDH Pavol Minárik hovoril, že vedenie vedelo o problémoch na bratislavskom magistráte prinajmenej už rok. Prečo ste to neriešili skôr?

Lebo nikto z tých, kto zastávali významné postavenie na magistráte, neprišiel informovať vedenie KDH o zásadných problémoch.

Predseda KDH Ján Figel však na to upozornený bol.

Neviem o tom. Viem o stretnutí, na ktorom som bol ja a Ján Čarnogurský, ktoré sa uskutočnilo v súvislosti s PKO, kde aktivisti na čele s Jánom Budajom za prítomnosti Andreja Ďurkovského diskutovali o probléme, a to je všetko.

Ďurkovský mal v KDH silnú pozíciu. Mal ju aj preto, že vo volebnej kampani KDH finančne pomáhal?

Neviem o žiadnej finančnej pomoci, ktorú by bol Andrej Ďurkovský kedykoľvek KDH poskytoval. Nikdy nemal ani osobitne silný vplyv v KDH.

Je reálne, že sa vráti do KDH?

To je hypotetické. Ukončil členstvo a tým pre mňa skončil jeho príbeh ako člena KDH.

V minulosti KDH udávalo tempo slovenskej politiky, čo si myslíte o vyjadreniach, že KDH chýbajú témy?

KDH nechýbajú témy. Niektoré programové veci sme zapracovali do vládneho programu. Sme na začiatku vládnutia a napĺňania našich predstáv o štáte.

Prečo KDH dôslednejšie nenaťuje kultúrno-etické témy, otázku postavenia Slovenska v Európskej únii a iné?

KDH v kultúrno-etických otázkach vyvíja svoje iniciatívy. Aktuálne som na program parlamentu predložil

návrh vyhlásenia o utlačaní kresťanských menšín vo svete. Pripravujeme ústavný zákon, ktorým realizujeme naše volebné heslo Jeden mandát stačí. Nevzdáme sa zrušenia Mečiarových amnestií. Hracie automaty považujeme na dedinách za riziko, ktoré najviac ožobračuje mnohé rodiny, preto pripravíme zmeny v zákone. Necítim, že by sme rezignovali na hodnotové témy. Iný je problém v oblasti fundamentálnych postojov, ako je ochrana života a manželstva. Chceme stav meniť k lepšiemu, vedomí si našich možností v koalícii.

Chystáte sa presadiť prijatie vatikánskej zmluvy o výhrade vo svedomí?

Programové vyhlásenie vlády obsahuje záväzok v napĺňaní zmluvných záväzkov. Pod tým rozumieme aj napĺňanie dvoch dodatkových zmlúv medzi SR a Svätou stolicou a s ostatnými registrovanými cirkvami. My sme nerezigovali, trpezlivo hľadáme riešenie, ktoré spoločnosť ocení a s pochopením prijme.

Ste v stredopravej koalícii. Tak kedy, ak nie teraz? Pôjde to so Smerom?

Svedomie nie je ani ľavicové, ani pravicové. Je len jedno a máme ho všetci. V tejto konkrétnej hodnotovej politike sa nedá deliť.

Apelovali na vás biskupi, aby ste v tejto téme pridali?

S biskupmi sa pravidelne stretávam. Viedieme dialóg o spoločenských otázkach. Ja a KDH považujeme úlohu cirkvi za nezastupiteľnú a nemôžu ju nahrádzať ani strany. Áno, diskutujeme aj o nedopracovaných zmluvách, ale nie je to taká téma, ktorá by bola primárnou na riešenie problémov.

Neprišli ste sa za posledných sedem mesiacov fungovania vlády pri pomyslení, že KDH popri SDKÚ a SaS vybledne a môže ešte zápasit' o svoju existenciu?

Je to výzva pre nás politikov, ktorí nesieme zodpovednosť za politiku KDH, aby sme ju dokázali odlíšiť od iných politik, ktoré so šarmom dokážeme nazývať ako pravicové. Pre mňa je najdôležitejšie vymedziť priestor konzervatívnej a kresťanskodemokratickej politiky. To je tá úloha, ktorú máme pred sebou. Spolupráca pravicových strán pripúšťa istý názorový konflikt a musíme vedieť s týmto kon-

fliktom pracovať v záujme naplnenia aj našich hodnotových cieľov a presviedčať našich partnerov. Niektoré presahujú aj rámec spolupráce len v uzavretom priestore koalície. Isté témy je potrebné ťahať obľúkom nad celou slovenskou spoločnosťou.

Vizionárom v KDH bol František Mikloško. Nechýbajú vám jeho vízie?

Nechýbajú. Sám dobrovoľne rezignoval na členstvo v KDH.

Popri KDH fungujú aj konzervatívni demokrati Slovenska. V tejto strane sú František Mikloško či Vladimír Palko. Nenastal ešte čas ich návratu do KDH?

Vôbec to nie je téma, o ktorej by sme diskutovali.

Igor Stupňan, Pravda 7.2.2011

Železničiarov chráni svätá Katarína

Patrónku železníc namaľovali za 200 eur. Teraz jej obraz visí vo vchode železničnej firmy. Z čias bývalej vlády zostali aj sochy.

Bratislava. Keď do kresla ministra dopravy zasadol Ján Figel' (KDH), oslavoval sa deň železničiarov po prvý raz aj v kostole. Teraz majú železničiarri svätú aj v sídle Železničnej spoločnosti Slovensko. „Tak ako majú iné remeslá - baníci Barboru, hasiči Floriána, vodiči Krištofa, cukrári Vavrinca, tak aj nám sa videlo dobré, aby sme mali takúto patrónku, Katarínu,“ vraví šéf osobného prepravcu Pavel Kravec. Osobný prepravca si obraz patrónky objednal koncom minulého roka. Stál 200 eur. Obraz začiatkom tohto roka požehnal biskup. Kravec však spojitosť medzi obrazom patrónky a KDH vylučuje. Popiera aj, že by sa na železnici zavádzali modlitby. Podobizeň tej istej svätice má aj nákladný prepravca Cargo. Tá však nemá podobu obrazu, ale sochy a je ešte z čias bývalej vlády. Firme ju poslali poľskí železničiarri. „Sochy svätej Kataríny sme dostali v lete 2008. Nachádza sa v zasadačke predstavenstva spoločnosti,“ tvrdí hovorca Carga Martin Halanda. Ďalšia je v múzeu dopravy. Konferencia biskupov Slovenska ešte v decembri

SaS žiada garanciu slobody lekárov

Výhrada vo svedomí opäť rozdeľuje vládnu koalíciu. Predsedníctvo liberálnej SaS žiada garanciu slobody jej uplatňovania v rezorte ministra zdravotníctva Ivana Uhliarika (KDH), kresťanskí demokrati zasa tvrdia, že SaS sa snaží vytĺcť politický kapitál. Obidve strany sa preto chcú navzájom kontrolovať. Sloboda a Solidarita adresovala Uhliarikovi výzvu, v ktorej vyjadrila znepokojenie nad informáciami a podnetmi verejnosti o možnom pokračovaní nátlaku na lekárov v súvislosti s uplatňovaním si výhrady vo svedomí. Reagovala tak na rušenie výkonu interrupcií v štátnych nemocniciach, na čo upozornila Pravda. „Vyzývame ministra zdravotníctva, aby dal verejný prísľub, že nebude nijakým spôsobom zasahovať do mimoriadne citlivej osobnej sféry každého človeka, akou je jeho svedomie,“ odkázala SaS Uhliarikovi. Strana zároveň zriadila emailovú adresu pre všetkých, ktorí „majú informácie alebo svoju osobnú skúsenosť s nátlakom, ťažkosťami, prípadne odmietnutím zdravotníckeho výkonu v súvislosti s uplatňovaním si výhrady vo svedomí“. Uplatňovanie výhrady vo svedomí inštitúciami namiesto jednotlivcov totiž podľa nej môže znemožniť poskytnutie zákonnej zdravotnej starostlivosti. Kresťanskí demokrati vzápätí odmietli akýkoľvek nátlak zo strany ministra na zdravotníckych pracovníkov. „Je poľutovaniahodné, že SaS sa takto snaží vytĺkať politický kapitál,“ reagovali. Poslančka Mária Sabolová (KDH) tiež ohlásila, že si berie záštitu nad každým zdravotníckym pracovníkom, ktorý pociťuje pri výhrade vo svedomí ohrozenie či skrytú diskrimináciu a nátlak, pre ktoré sa obáva takúto výhradu vo svedomí

uplatniť. Podobne ako SaS aj ona chce slobodu rozhodnutia kontrolovať. „Konkrétne informácie, ako aj postup a formulár pri uplatnení si výhrady vo svedomí pre zdravotníckeho pracovníka, chcem v priebehu nasledujúcich dní zverejniť na svojej webovej stránke, kde je na mňa a moju kanceláriu aj telefonický kontakt,“ uviedla pre agentúru SITA. Politológ Juraj Marušiak pokladá podobné prestrelky medzi koalíčnými partnermi za dôkaz slabej dôvery v koalíciu. „V otázke výhrady vo svedomí je KDH poučené už z roku 2006, zostane preto skôr len pri podobných vyhláseniach. Naopak, SaS už musela z mnohých svojich bodov ustúpiť, preto sa snaží obnoviť dôveru svojich voličov aj takýmito krokmi,“ tvrdí. Uplatňovaním výhrady vo svedomí sa koalíčné strany začali zaoberať po tom, čo Pravda upozornila na pozastavenie vykonávania interrupcií na všetkých troch pracoviskách bratislavskej Univerzitnej nemocnice. Hoci oficiálny zákaz ich výkonu neexistoval, po nástupe nového riaditeľa Jozefa Sabola vymenovaného ministrom Uhliarikom ich na žiadosť pacientky nerobili. Dôvodom mala byť výhrada vo svedomí, hoci na tú majú nárok len lekári, nie inštitúcie. Týždeň po medializácii však nemocnica vydala vyhlásenie, že na jednom zo svojich pracovísk interrupcie vykonávať bude, hoci je to proti jej filozofii.

„Je poľutovaniahodné, že SaS sa takto snaží vytĺkať politický kapitál. z vyhlásenia KDH

Strana Sloboda a Solidarita vyzvala ministra zdravotníctva Ivana Uhliarika. aby dal verejný prísľub, že nebude zasahovať do citlivej osobnej sféry každého človeka, akou je jeho svedomie.

Peter Kováč, Pravda 7.2.2011

2009 v liste Ľubomírovi Vážnemu napísala, že vyhlásenie svätej Kataríny Alexandrijskej za patrónku železničiarov otvára nové možnosti ľudskej i duchovnej formácie, ktorej výsledkom budú spokojnejší zamestnanci i cestujúci. „Svätá

Katarína je patrónkou železničiarov presne tak, ako svätý Michal je patrónom policajtov a za ministra Roberta Kaliňáka ho umiestnili do vestibulu ministerstva vnútra,“ povedal hovorca rezortu Martin Krajčovič. **(dak), SME, 8.2.2011**

Rímske hotely na blahorečenie už takmer vypredané

Najmenej 2 milióny ľudí sa chystajú do Ríma na blahorečenie pápeža Jána Pavla II. Medzi nimi aj mnohí Slováci. Udalosť je naplánovaná na 1. mája. Už teraz sa miesta v rímskych hoteloch na tento termín hľadajú len ťažko a ceny ubytovania stúpajú.

Redaktorka: „Väčšinu mesta tak zaplaví rovnaký príliv ľudí ako keď Ján Pavol II. v roku 2005 zomrel. Rímski hotelieri chcú na tom zarobiť. Už teraz na tento termín dvojhviezdičkové hotely zvýšili ceny ubytovania z obvyklých 100 na 330 eur na noc, rovnako viac než trojnásobnú maržu si začali účtovať aj luxusné štvorhviezdičkové. Agentúry, ktoré sa špecializujú na pútnické zájazdy, preto hľadajú lacnejšie ubytovania v priľahlých regiónoch. Hovorca biskupskej konferencie Jozef Kováčik: „Zo Slovenska sa chystajú dve lietadlá,

bude vypravený aj mimoriadny vlak. Ten by mal viesť až okolo 600 pútnikov do Ríma. Je nahlásených už niekoľko autobusov. Ten záujem je obrovský.“

Alena Taranová, redaktorka Rádia Expres: „Kováčik upozorňuje, že tento raz sa bezplatné vstupenky na Námestie svätého Petra vydávať nebudú. Výhodu bude mať ten, kto príde skôr.“

Jozef Kováčik, hovorca KBS: „Organizátori rozhodli, že nebudú vydávať takéto vstupenky. Tí, ktorí budú prichádzať, budú postupne zaplňať tie námestie.“

Redaktorka: „V priľahlých uliciach budú veľkoplošné obrazovky. Zároveň bude možné pomodliť sa pri hrobe Jána Pavla II., ktorý dočasne prenesú z vatikánskych krypt priamo do Baziliky svätého Petra.“

Alena Taranová
Rádio Expres 7.2.2011

Čísla, čísla...

„Sčítanie je pre každého obyvateľa Slovenskej republiky právom prispieť k tvorbe uceleného obrazu o demografickej a sociálnej situácii i životných podmienkach obyvateľstva Slovenskej republiky.“ Toľko Štatistický úrad k Sčítaniu obyvateľov, domov a bytov v roku 2011. Na webovej stránke úradu som sa v sekcii najčastejšie kladených otázok dočítala, že sčítanie síce zatiaľ nepočíta s posunkovou rečou ako materinským jazykom, ale považuje to do budúcnosti za zaujímavý podnet (v tomto výnimočne s nejakým úradom súhlasím). Na čo však štatistické prehľady nikdy nezabúdajú, je prihlásenie sa k národnosti, k niektorému náboženskému vyznaniu, resp. ponúkajú možnosť ostať bez vyznania a podobne. Všetko kategórie, ktoré sú považované za výsostne osobné. Okrem iného na ich základe však štátne inštitúcie získavajú podklady k nastaveniu financovania daných národností či cirkví. Ak by sa v niektorom zo štatistických formulárov objavila otázka o príslušnosti k sexuálnej orientácii, bolo by to takisto zisťovanie vysoko intímneho stavu duše. Viem si predstaviť pobúrenie v aktivistických

kruhoch, ktoré by zrejme protestovali proti zhromažďovaniu tohto typu osobných informácií. A bolo by to pobúrenie oprávnené. Štatistický úrad, napriek tomu, že sa anonymite a bezpečnosti údajov venuje podrobne, ma nepresvedčil o funkčnosti bezpečnostných opatrení pri ochrane údajov zo sčítania. Napriek tomu mi hlavou víta kacírka myšlienka o oprávnenosti a potrebe takejto štatistiky. Ak štát na základe vyššie zmienených údajov môže poskytovať finančné prostriedky na podporu národností, cirkví a podobne, odrazu by vyplávala na povrch aj otázka podpory financovania verejnoprospešných aktivít v prospech menšiny, ktorá rozhodne nie je zanedbateľnou a celkom určite by sa nedala zhodnotiť ako štatistická chyba. Možno je načase dať dokopy loby, ktorá síce bude ignorovať voči neheterosexuálnym ľuďom ignorantské parlamenty i vlády SR, zato však začne tlačiť na Štatistický úrad, aby do tlačív k ďalšiemu sčítaniu zapracoval nielen posunkovú reč, ale aj sexuálnu orientáciu. Hm...

Hana Fábry, občianska aktivistka
Pravda 10.2.2011

Národný týždeň manželstva

Dobry partnerský zväzok je základom fungujúcej rodiny. Aj to sa stalo lajtmotívom týždňa manželstva, ktorý odštartovali len pred hodinou v Banskej Bystrici.

Zuzana Ševčíková, redaktorka STV: „Vlani sa v metropole stredného Slovenska zosobášilo 415 párov. Tunajšia matrika zaznamenala aj rozvod manželstva trvajúceho len dva mesiace.“

Renáta Sochorová, pracovníčka OZ Národný týždeň manželstva: „Národný týždeň manželstva má pomôcť poukázať na hodnotu manželstva, lebo sme presvedčení, že manželstvo je dobrá voľba pre muža a ženu.“

Anketa: „

Banskobystričan: „Som čítal, že človek, ktorý napríklad je v manželstve, tak sa aj štatisticky o niekoľko rokov viac dožíva.“

Banskobystričanka: „Ja by som najskôr odporúčala mladým si vyskúšať spoločné bývanie a keď im to pôjde, tak určite schvaľujem to manželstvo.“

Zuzana Ševčíková, redaktorka STV: „Myšlienku týždennej oslavy zväzkov podporuje aj cirkev.“

Marek Iskra, riaditeľ Centra pre rodinu Banskobystrickej diecézy: „Toto úsilie so sebou obnáša aj istý zápas o hodnoty. Manželstvo je veľkou hodnotou, ktorej sa zjavuje a odzrkadľuje aj láska, o ktorú treba zápasit.“

Zuzana Ševčíková, redaktorka STV: „Organizátori chcú poukázať aj na to, že dobré manželstvo nefunguje automaticky.“

Renáta Sochorová, pracovníčka OZ Národný týždeň manželstva: „Potrebujeme niečo pre to urobiť. Prekonať spolu aj dobré aj zlé.“

Zuzana Ševčíková, redaktorka STV: „Počas Národného týždňa manželstva sa po celom Slovensku uskutoční viac ako 80 akcií. Medzi nimi budú prednášky o manželstve, tanečné večery, ale aj stretnutia mladomanželov a mnohé iné. Národný týždeň manželstva potrvá do 14. februára.“

Zuzana Ševčíková
STV 1, 7.2.2011

Hľadáte šťastie?

Kto hľadá šťastie má možnosť pokúsiť sa o to aj prostredníctvom pohladenia niektorého zo symbolov v rôznych častiach sveta, ktorých sa chodia dotýkať miestni ľudia. Cestovateľský webový server VirtualTourist.com zostavil prehľad desiatich najšťastnejších symbolov. Všetci poverčiví turisti môžu zoznam využiť ako inspiráciu.

1. Casa di Guilietta; Verona - Taliansko

Návštevníci pri soche tragickej hrdinky Williama Shakespeara pre šťastie hladkajú jej pravý prsník - a tí skutoční romantici navyše nechávajú ľubostné listy na múroch jej domu.

2. Van Mieu, Hanoj - Vietnam

Podľa dávnejšej tradície študenti pred skúškami chodia pohladkať hlavy 82 korytnačiek, ktoré stoja na dvore chrámu literatúry a na svojich pancieroch nesú vysoké stély.

3. Socha sv. Jana Nepomuckého; Praha - Česko

Šťastie vraj nosí, keď sa človek dotkne plakiet na soche. Kto však chce naozaj postrčiť osud správnym smerom, mal by prejsť ešte niekoľko krokov k Starému Mestu a na ľavom zábradlí mosta nájsť kríž s piatimi hviezdami. Potom sa prstom dotknúť každej z nich a nakoniec položiť ľavú dlaň na kríž. To, čo si v tej chvíli budete želať, sa vám splní.

4. Kameň šťastia; ostrov Kusu - Singapur

Návštevníci tohto podivne tvarovaného jasne žltého monumentu si povšimnú množstvo štvormiestnych čísel napísaných po celom jeho povrchu. Sú to typy, ktorými poverčiví počmárali kameň v nádeji, že im pomôže zbohatnúť v lotérii.

5. Mandl z Wörthersee; Klagenfurt

- Rakúsko

Legenda hovorí, že mužiček Mandl v snahe pripomenúť bujaro oslavujúcim ľuďom, že nasledujúce rána je Veľká noc, odzátkoval sud vody a vytvoril tak jazero Wörthersee. Napriek tejto trochu neveselej historke sem prichádzajú turisti a pre šťastie hľadajú jeho varovne vztýčený prst.

6. Toritos de Pucará; Cuzco-Peru

V niektorých obytných štvrtiach Cuzca sú na strechách domov sochy smiešne vyzerajúcich keramických býkov. Navzdory veľkým vyvaleným očiam a niekedy aj vyplazeným jazykom miestni obyvatelia pevne veria, že nosia šťastie.

7. Charging Bull; New York-USA

Na Wall Streete síce v poslednom čase veľa šťastia nesidlilo, ale aj tak sa hovorí, že dotknúť sa tejto sochy býka na najintímnejších partiách nosí šťastie.

8. La chouette; Dijon - Francúzsko

Dijonskú sovu - symbol mesta - vytesanú na stene katedrály Notre Dame v Rue de la Chouette už ruky poverčivých ľudí takmer vyhladili. Vraj sa jej však treba dotknúť ľavou rukou.

9. Magellanova socha; Puente Arenas - Čile

Tí, ktorí sa dotknú nohy Patagónčana sediaceho pri piedestáli sochy slávneho moreplavca, si zabezpečia, že sa do Patagónie opäť vrátia.

10. Socha Grgura Ninského; Split - Chorvátsko

Socha týčiaca sa do výšky šesť metrov je pre Chorvátov zdrojom hrdosti. Zobrazuje biskupa Grgura Ninského, ktorý bojoval za právo Chorvátov na bohoslužby v ich materčine. Šťastie priniesie tomu, kto pohladí jeho palec.

Pravda, 9.2.2011

Je to normálne?

Nájsť vo februári v domácnostiach či v predajniach vianočnú výzdobu? Veru aj takmer dva mesiace po Vianociach je to možné. Počas nočnej obhliadky mesta jej našla Táňa Slivková habadej.

Redaktorka: „Takmer stred februára a vianočná výzdoba. Nejde vám to nejak dokopy? Tu je dôkaz, že vianočnú výzdobu na niektorých miestach ešte stále nájdete, ale to nielen v domácnostiach, ale aj v tomto bufete v Bratisla-

ve. Ako je možné, že máte ešte teraz vo februári vianočnú výzdobu?“

Predavač v ozdobenom bufete: „To sú už len také zbytky, vianočnej výzdoby, to bolo bohatšie a teraz čakáme na nejaké jarné, vtáčiky a také veci, až to bude v obchodoch a vyzdobíme to zase aktuálnejšie.“

Redaktorka: „Lenivosť, málo času, alebo len nostalgia, či možno viera, že sa ešte pod stromčekom ešte aj vo

So spovedou pomôže katolíkom aj iPhone

Návštevu kostola program nenahradí, no veriacemu naznačí, čo sa od neho očakáva.

Aj by ste išli na spoveď, len neviete, čo od toho očakávať? Pomôže vám aplikácia pre iPhone. Prišla s ňou americká firma Little iApps, pomoc pri spovedi ponúka za necelé dve eurá. „Našou túžbou je umožniť katolíkom, aby prežívali svoj duchovný život aj cez digitálne technológie,“ povedal podľa Reuters jeden z tvorcov aplikácie Patrick Leinen. Tvrdí, že pri tvorbe aplikácie pomáhali katolícki biskupi, a má preto posvätenie od cirkvi. Stala sa prvou aplikáciou pre iPhone s oficiálnym požehnaním. Aplikácia však samotnú návštevu kostola nenahradí. Užívateľ a len poučí o tom, čo má od spovede očakávať, zobrazí mu desať Božích prikázaní a otázkami mu naznačí, aké priznania sa od neho na spovedi očakávajú. „Nevenujem Bohu každodennú modlitbu?“ znie jedna z navádzacích otázok. Leinen vyhlásil, že jeho dielo je vhodné aj pre tých, ktorí by sa po rokoch chceli vrátiť do kostola. Vraj už pozná konkrétny príklad muža, ktorý po stiahnutí aplikácie išiel po dvadsiatich rokoch na spoveď. O tom, že kresťania by mali byť súčasťou digitálnej komunikácie v prejave koncom januára hovoril aj pápež Benedikt XVI. **(mak), SME 10.2.2011**

februári objaví nejaký darček. Aj toto môžu byť dôvody, prečo boli mnohé okná panelákov ešte aj počas dnešnej noci rozžiarené takouto vianočnou výzdobou. Kým niektoré domácnosti majú ešte stále vianočnú výzdobu, obchodníci už dávno riešia ďalší sviatok a síce Valentína. Podľa hovorca Konferencie biskupov Slovenska však neexistuje presný oficiálny termín, kedy treba stromčeky a všetku vianočnú výzdobu schovať do pivníc. Avšak ako sám priznal, mať výzdobu 10. februára je už predsa len trochu po funuse.“

Jozef Kováčik, hovorca KBS: „Ten 2. február v našich krajoch je taký tradičný. Ak chce mať niekto Vianoce počas celého roka no spokojne ich môže mať, no je to o tom, aby to zase úplne nezovšednelo.“

Táňa Slivková, TV JOJ, 10.2.2011

Náboženstvo z hviezdnych vojen?

Možno poznáte Jediov rytierov so svetelnými mečmi z filmu Hviezdne vojny. Existujú však aj reálni Jediovia. Hovoria si tak prívrženci hnutia, ktorí veria vo filozofiu a kódex týchto hrdinov. Na Slovensku je ich takmer 200. Svoje vierovyznanie chcú dokonca uviesť aj vo formulári pri sčítaní obyvateľstva.“

Redaktor: „Toto sú mnohým známymi rytieri Jedi z filmovej ságy Hviezdne vojny, ktorí dokážu šikovne narábať so svetelnými mečmi a z dlaní vrhať elektrické blesky. Podľa vzoru ich filozofie začali po celom svete vznikáť cirkvi, ktorých členovia si hovoria Jediovia. Vyznávajú tzv. vše zjednocujúcu silu a držia sa kódexu. Je ich okolo pol milióna a neobišli ani strednú Európu. Hnutie či cirkev Jedi má svojich priaznivcov aj na Slovensku a viacerí z nich toto mienia uviesť aj v dotazníku pri sčítaní obyvateľstva.“

Anketa: „Som fanúšik toho.“

Anketa: „Prečo nie? Volil by som ja Jediov kľudne.“

Anketa: „Určite nie.“

Redaktor: „Na sociálnej sieti už vytvorili vlastný klub a vyzývajú svojich fanúšikov k tomu, aby pri tohtoročnom sčítaní obyvateľstva do formuláru zapísali svoju vieru ako Jediizmus. Medzi cirkvami u nás zaregistrovaní nie sú. Otázne je či niečo také uviesť môžu.“

Ing. Marián Horecký, riaditeľ odboru SO Štatistického úradu SR: „Tá otázka umožňuje akokoľvek odpovedať. Teda zapísať akékoľvek odpovede.“

Redaktor: „Čiže nielen Jediizmus, ale dokonca aj vieru mimozemšťanov môžu uviesť v kolónke iné. To im ale nezaručuje, že budú uvedení aj vo výsledku sčítania obyvateľov.“

Ing. Marián Horecký, riaditeľ odboru SO Štatistického úradu SR: „Záleží na tom či počet tých obyvateľov, ktorí sa prihlásia k tej ktorej cirkvi je štatisticky významný.“

Redaktor: „V susednom Česku kde taktiež chystajú sčítanie obyvateľom, Jediom tamojší štatistický úrad prisľúbil dokonca aj samostatný kód aký majú iné cirkvi, pretože tam už tvoria početnú skupinu.“

Ondřej Kubala, hovorca projektu SLOB 2011 ČR: „Očakávame, že se k nim prihlásia väčší množstvi osob, což v tomto okamihu Jediové splňují.“

Anton Adamčík, TV JOJ, 7.2.2011

Z baníka je misionár

Zachránený čilský muž chváli Boha. Celý svet obletel príbeh čilských baníkov, ktorí zasypaní pod zemou strávili 69 dní. Fakt, že všetci vyviazli bez vážnejších následkov, označujú niektorí za zázrak. Jeden z baníkov sa teraz rozhodol zasvätiť život Bohu ako misionár.

José Henríquez (54) pracoval v bani 33 rokov. Teraz cestuje po Veľkej Británii, kde ľuďom rozpráva o svojom zážitku a osobnej spásе. „Najťažšou chvíľou bol prvý deň, keď nás vrták záchranárov minul,“ vraví. „Počuli sme ho, ako sa blíži, ale minul nás a naše mysle sa zrútili. Mysleli sme, že už to vzdajú, pretože sme im inak nemohli povedať, že sme nažive,“ cituje muža BBC.

Zmenili sa

V prvých hodinách a dňoch hrôzy sa José ujal roly duchovného vodcu. Bola to práve jeho viera, vďaka ktorej baníci prežili. „Keď sme si mysleli, že sme už všetko stratili, bol som schopný im povedať, že sme nestratili modlitbu.“ Modlili sa v kruhu dvakrát denne, každý si mohol otvoriť srdce. Mužom pomohol nielen zázrak, keď ich geológovia našli ako ihlu v kope sena. Viera baníkom ostala aj na povrchu. „Môj manžel sa zmenil. Hovorí o Bohu, čo nikdy nerobil, a správa sa ku mne pekne, a nie tak drsne ako kedysi,“ vravia svorne manželky zachránených kolegov misionára Henríqueza. (amb)

Plus jeden deň 8.2.2011

Povedz, čo ťa vzrušuje...

Kto chce vedieť, aké plesy sa konali a kto na nich čo povystrájal, môže sa tým zaoberať celé dni. Zdá sa však, že v tejto oblasti sa už stalo aj nemožné a je to čoraz väčšia nuda. Asi preto sa minulý týždeň v novinách objavili titulky: Kňazi chcú sex! Lenže táto „mediálna bomba“, ilustrovaná fotkou ženy v habite bozkávajúcej sa s kňazom, akosi prirýchlo zanikla. O Čo vlastne išlo, sa na Slovenku málokto dozvedel, rozhodne nie z týchto správ. V Nemecku, podobne ako v celej západnej Európe, je v katolíckej cirkvi tak málo kňazov, že niektoré farnosťi nemajú správcu. Katolícka cirkev mala dlhodobú štruktúru, aj keď mala problémy s obsahom, teraz začína mať problémy aj so štruktúrou. V Nemecku na túto situáciu reagujú ľudia z cirkvi požiadavkami na kňazstvo žien a ženatých mužov. (Komunistické Československo malo s oboma svoje skúsenosti, ibaže po páde totality ich cirkev zamietla pod koberec.) Katolíci a katolíčky, ktoré sa aktivizujú v týchto otázkach, iste nečakajú, že na ich výzvu so 150 podpismi Vatikán zareaguje promptne a kladne, to však neznamená, že nemajú pokračovať. Na slovenskej vulgárnej mediálnej reakcii je zaujímavé, že keď už niet na čo siahnuť, sú po ruke ľudia z cirkvi. Aj najbezcitnejším mediálnym kaná-

ločističom dávajú možnosti vzrušenia. Ako píše Július Marián Prachár na blogu na webovej stránke Teofóra: „Takéto zmeny si prajú aj kňazi, ktorí by naďalej radi ostali celibátnikmi. Nejde im o odstránenie celibátu, ale o získanie vyššej kvality pre kňazstvo. (...) 51 percent opýtaných si vie predstaviť svätenie za kňazov aj u žien.“ K ľuďom, ktorým aj v dospelosti tečú sliny pri slove sex, jeho slová sotva doľahnú. Ale pre tých, ktorých daný stav trápi, by mohlo byť zaujímavé, že - akokoľvek údajne vyprázdnená, unavená a zašpinená - cirkev stále vzrušuje, a to zjavne viac ako všetky plesy a škandály. Že si niektorí ľudia premietajú do cirkvi túžby po čistote, ktoré im nikto nemôže splniť, je vec ich infantilít. Môj otec občas so smiechom spomínal, že keď bol malý, myslel si, že pán farár nechodí na záchod. Realita ho potom mierne vyviedla z miery, ale zas nie tak, aby prestal veriť v Boha. Pravdaže, niektorí podobné „závažné“ zistenia riešia intenzívne a dlhodobo. Na ich škodu sa u nás psychoanalýza veľmi neujala. Na freudovskej pohovke by sa títo ľudkovia o sebe mohli dozvedieť veci, ktoré by ich šokovali viac než všetky škandály - cirkevné i plesové.

Dnes píše Jana Juráňová

SME 10.2.2011

Podľa The NewYorker FBI prešetruje obvinenia bývalých členov scientologickej cirkvi

Podľa amerického časopisu The NewYorker FBI prešetruje obvinenia bývalých členov scientologickej cirkvi. Tí tvrdia, že jej metódy viedli k zotročovaniu ľudí a vymývaní mozgov. Cirkev údajne prenasleduje a telesne trestá veriacich, ktorí chcú z jej radov vystúpiť. Scientologická cirkev sa bráni tým, že obvinenia zaznievajú z úst odpadlíkov. Z Washingtonu spravodajca Martin Rajec: „Scientologickú cirkev založil v roku 1953 autor vedecko-fantastických románov Ron Hubbard v New Jersey. Momentálne má vyše 8 miliónov členov na celom svete, vrátane Slovenska. Medzi najznámejšie tváre patria hollywoodskí herci ako je Tom Cruise, jeho žena Kate Holmesová a John Travolta. Cirkev má však aj mnohých nepriateľov, ktorí ju označujú za sektu a dobre zarábajúcu súkromnú firmu. Časopis NewYorker tvrdí že posledné obvi-

nenia jej bývalých členov preverujú americké úrady. FBI od roku 2009 údajne vypočula niekoľko bývalých scientológov, ktorí potvrdili, že cirkev používa nátlak a psychické týranie. Bývalý hovorca cirkvi Mike Grinder obvinil šéfa scientológov z fyzického násillia. Údajne ho zbil až 50 krát. Ďalší odpadlík, bývalý šéf bezpečnostnej služby cirkvi Gary Murhed popísal, ako sa používalo násillie v pracovných táborov v kalifornskej púšti, ktoré slúžili ako rehabilitačné centrá. Najznámejším kritikom cirkvi je hollywoodský scenárista Paul Hagiss, ktorý bol scientológom 34 rokov. Dnes tvrdí, že ide o kult, ktorý využíva otrockú prácu detí a psychicky manipuluje svojich členov. Cirkev sa proti článku v NewYorker ohradila a argumentuje tým, že podobné obvinenia odpadlíkov boli v minulosti vyvrátené.“

Rádio Slovensko, 8.2.2011

Kmeňové bunky vyliečili myši z parkinsona

Vedci údajne majú dôkaz, že kmeňové bunky sa dajú využiť na liečbu závažných dosiaľ neliečiteľných ochorení, ako je Parkinsonova choroba. Liečebnú metódu zvanú terapeutické klonovanie zatiaľ úspešne otestovali len na myšiach. Vyjadrili však presvedčenie, že ju bude možné použiť aj pri liečbe ľudí trpiacich Parkinsonovou chorobou. Výskumníci zo Sloan-Ketteringovho centra pre výskum rakoviny o výsledkoch prevratného výskumu informovali v žurnále Nature Medicine. Vedecký pokrok v rozvoji terapeutického klonovania ako liečebnej metódy pre ľudí však hatia etické otázky. Kontroverzia vyplýva z toho, že na terapeutické klonovanie je nutné v laboratóriu vytvoriť ľudské embryo. Z neho vedci odoberú vzácne embryonálne kmeňové bunky a tým párdňový ľudský zárodok zničia. Nepáči sa to mnohým organizáciám vrátane cirkvi, preto je použitie embryonálnych kmeňových buniek vo výskume zakázané vo viacerých krajinách vrátane Slovenska. Otvárajú sa však nové možnosti, ako túto etickú prekážku obísť. Jed-

nou je preprogramovanie bežných buniek, napríklad kožných, aby sa správali ako embryonálne. V súčasnosti a v laboratórnych podmienkach je to už celkom bežný postup. Klinické využitie tohto postupu však vzhľadom na zdravotné riziká možno očakávať najskôr v druhej polovici tohto desaťročia. Rovnakým neduhom zatiaľ trpí aj druhý postup, v ktorom vedci navrhujú vytvorenie ľudsko-zvieracích hybridných embryí. Takto by sa dali získať embryá bez toho, aby došlo k zničeniu ľudského vajíčka. Napriek mnohým prekážkam sa však kmeňovým bunkám pripisuje veľká budúcnosť v medicíne, pretože majú schopnosť premeniť sa na akúkoľvek inú bunku v tele - od nervovej cez pečennú až po kostnú. Dali by sa preto nimi liečiť závažné ochorenia, ako je Alzheimerova choroba či cukrovka, alebo aj ťažké poranenia miechy. Viviane Tabarová pri výskume použila rovnakú metódu, ktorá dala život aj klonovanej ovci Dolly. Z chvosta myši trpiacich Parkinsonovou chorobou odobrala kožné bunky, z ktorých vybrala bunkové jadro.

Vatikán pomôže pútnikom

Katolícka cirkev zriadila na internete dva servery, ktoré majú pomôcť pútnikom, čo sa chystajú na blahorečenie pápeža Jána Pavla II. Do Vatikánu prídu 1. mája asi 2 milióny veriacich. Záujemcovia nájdu informácie na www.orpnet.org a www.jpilibeat.org. (čtk), Pravda, 11.2.2011

Koalícia má aj radu

Na fungovanie RTVS budú dozerat' aj ľudia, ktorí kontroloval i STV a rozhlas.

Na prácu generálneho riaditeľa RTVS bude dozerat' deväťčlenná Rada RTVS, ktorá môže navrhnúť aj jeho odvolanie. Koalícia včera v parlamente vybrala jej osem členov. Do rady sa dostali napríklad aj bývalý šéf športovej Trojky Andrej Miklánek, bývalý predseda Rady STV Miroslav Kollár a bývalý šéf Rozhlasovej rady Vladimír Talian. Novými členmi sú aj Ildikó Nagy za Nadáciu otvorenej spoločnosti, Vladimír Slovák za Konferenciu biskupov a Michal Jasenko za Združenie na pomoc ľuďom s mentálnym postihnutím. Opozíciu podľa medialne.sk „pridelili“ dvoch členov, Milana Antola z OZ Ľudia a voda a Martina Kabáta zo Zväzu protikomunistických bojovníkov. (juk), SME 11.2.2011

Následne toto jadro výskumníci vložili do darcovského myšieho vajíčka, ktoré takisto predtým zbavili jadra. Získali tak embryonálne kmeňové bunky geneticky vhodné na vloženie do postihnutých častí mozgu chorej myši. Len čo sa kmeňové bunky dostali do mozgu, začali sa meniť na nervové bunky, teda neuróny, ktoré produkujú dopamín. Práve tento druh neurónov chýba pacientom s Parkinsonovou chorobou. Po zákroku vedci jedenásť týždňov sledovali vývoj správania liečených myši. Ako sa ukázalo, príznaky spojené s Parkinsonovou chorobou badateľne ustúpili. „Tento postup by mohol priniesť liek, ktorý by ľuďom umožnil žiť život bez symptómov Parkinsonovej choroby,“ uviedla Tabarová v štúdiu. (mg), Pravda, 11.2.2011